

Úvodník

Milé čtenářky, milí čtenáři e-vestníku,
s počátkem Adventu, doby to ztišení a usebrání, dovoluujeme si poslat Vám letošní č. 18 e-Věstníku. Vrátime se v něm na nedávno skončený *Podzimní včelařský seminář* ve Zbýšově, také se ohlédneme za druhým *Pražským včelařským setkáním* a pozveme na setkání třetí. A protože přelom roku je za rohem a první víkend nového roku bývá už tradičně vyhrazen brněnskému *Setkání uživatelů a příznivců VMS*, nezůstane toto téma stranou, byť prozatím jen rámcově.

Ze společnosti

Nové formy spolkové činnosti – sdílení digitalizovaných periodik II

Pro milovníky starých knížek a časopisů:

Další číslo Českého včelaře z března r. 1946 si můžete prohlížet na [webu PSNV-CZ](http://webu.PSNV-CZ).

Najdete v něm řadu zajímavých témat, dokonce nikoli lokomotivy, nýbrž větrné elektrárny. Jak vidno, témata se stále vracejí ...

Včelařská setkávání

Podruhé v Toulcově dvoře

Pražská včelařská setkávání v Toulcově dvoře mají za sebou druhé pokračování. S tématem **Racionalizace včelařského provozu na včelí farmě** vystoupil 6. listopadu jihočeský farmář Ladislav Nerad, vlastně a původně vyučený truhlář i včelař, jenž na své farmě o několika stech včelstev včelaří cca 40 let a v posledních letech také pořádá velice úspěšné a oblíbené letní školy.

Farma mu dobře funguje, dokáže kombinovat truhlářský provoz s provozem včelí farmy a s produkcí včelích výtvarů a mňamek té nejvyšší kvality. Pochopitelně chová svá včelstva ve svých vysoce profesionálních a do detailu vypracovaných tenkostěnných úlech, produkci svých včel je bez problémů schopen prodat tzv. ze dvora a přebytky zpracovat např. do vynikající medoviny.

Bylo velice cenné moci slyšet respektovaného chovatele, jehož základní vlastností je pokora, šikovnost, schopnost reagovat pružně na stále se vyskytující problémy, neustálá snaha pochopit, co včelstvo při chovu v úlu potřebuje a jak jeho potřebu sladit i s potřebou či prospěchem chovatele.

Bylo zážitkem vnímat ten cenný a jasně pozorovatelný cit pro včely a jejich potřeby, kombinovaný se schopností vidět problémy a hlavně nalézat jejich řešení, ať už jde o konstrukci úlu či rámku a běžnou každodenní sezonní zootechniku, či o řešení zdravotní situace či monitoring zdravotního stavu, terapii pomocí organických kyselin a v současnosti s odpařovačem Yannick a samotný chov či šlechtění včel.

Vše se pak završilo cennou a dlouhou diskusí, kdy se do detailu probíraly jak otázky konstrukce úlů a zootechniky, tak třeba chov matek či jejich výměny, šlechtění i letošní problémy s melecitózou. Sál plný zvědavých včelařů jeho vystoupení po zásluze ocenil dlouhým potleskem. Diskuse pokračovala i později na [Včelařském fóru](#).

J. Matl

Jak bylo letos ve Zbýšově?

Včelařské jednodenní Podzimní semináře se stávají pomalu tradicí. Ten letošní logicky a opět zakotvil ve Zbýšově u Rosic, nedaleko Brna.

Když bylo jasné, že takový seminář by měl mít své místo v našem pravidelném kalendáři, a když se rozdělily jaksi tematické roviny v tom smyslu, že na tomto semináři se bude mluvit především o praktickém včelaření, zatímco na tradičním lednovém *Setkání uživatelů a příznivců VMS* půjde o nemoci včel, vše se takto ustálilo.

Byla během roku stále řada diskusí, kam podzimní seminář lokalizovat, protože jsme co členové rozptýleni po Čechách, Moravě i Slezsku a bylo by tedy dobré najít místo, kam to mají všichni tak nějak stejně. Zbýšov sice není položen tak, aby tvořil pomyslný střed cest možných zájemců, ale tohle místo je docela příhodné jednak pro svoji polohu tak nějak pro všechny s jistou mírou tolerance rovnou, jednak proto, že tamní penzion Pamír provozuje včelař a jeden z té dávné party, která kdysi stála u založení PSNV-CZ. Je to samozřejmě v dnešní těžce pragmatické době možná přebytná nostalgie a ti, kteří nevládní automobil, asi budou namítat, že dopravit se do Zbýšova (a zejména večer domů) vlakem či autobusem není zrovna snadné a rychlé. Ano, to je pravda. Na druhou miskou vah můžeme ale dát skutečnost, že majitel nabízí v dnešní tvrdé době velmi příznivé podmínky pro uspořádání. Kromě toho se tam lze dobře a únosně stravovat a koneckonců i přespat. To zmiňuji proto, že v širším kontextu vlastně nejde jen o jednodenní seminář. Řada kolegů přijíždí už v předvečer, navíc se většinou konají schůzky a setkání a také oficiální jednání rady PSNV-CZ. To je důležité, protože vzhledem k rozptýlenosti popisných čísel členů rady i dalších kolegů a kolegyně je dobré se aspoň občas potkat osobně. (Rada sama samozřejmě jedná pravidelně minimálně jednou měsíčně na webovém serveru, na němž se dá volně hovořit a debatovat, ale osobní setkání je holt jiné kafe.)

Řešil se i další aspekt: zda na takový seminář pozvat všechny včelaře, nebo jen členy PSNV-CZ. Vloni se třeba stalo, že řada stálých členů PSNV-CZ se prostě do sálu na židle nevešla a musela se tísnit

někde u zdi a ve stoje. Skvělý a poetický dávný sportovní komentátor Gabo Zelenay by toto nazval po slovensky „nepekná situácia“. Takže se opět vedla debata, ale nakonec se rozhodlo, že seminář bude pro všechny včelaře. A bylo plno, což je dobře, je prima vidět, že se najde tolik kolegyň a kolegů, kteří jsou schopni přijet a celý den poslouchat a diskutovat.

Třetí věcí bylo vstupné. Bylo letos jen dobrovolné a bylo tomu tak naposledy. Příště to už bude se vstupným, byť patrně nějak odstupňovaným.

Tématem celého semináře byl med, hlavně pak medovice a melecitóza. Věnovalo se tomuto letošnímu „hиту“ sezony několik vystoupení a je třeba říci, že byla hodně zajímavá.

Ještě je třeba zmínit jednu důležitou věc: předseda PSNV-CZ MVDr. Zdeněk Klíma v úvodu semináře stručně představil aktivity PSNV-CZ a v rámci tohoto bloku i nově vytvořené postery a velice podávané velkoformátové výukové obrazy, vytvořené v rámci projektu Včelař – Farmář. Byly oprávněně objektem značného zájmu přítomných. Do konce roku 2014 budou ověřovány v rámci výuky v Blatné a posléze upraveny do finální podoby, která bude od ledna 2015 k dispozici široké včelařské veřejnosti.

Nyní k přednáškám:

Jaroslav Lstibůrek se ve své brilantní přednášce zaměřil na to, jak a za jakých podmínek vzniká med, co se při jeho vzniku děje, jaké je jeho složení a také jaká jsou rizika při jeho zpracování a jak probíhá jeho zrání. Tak jsme si např. museli posunout teplotní hranici při zahřívání medu, neboť dle jeho názoru už za teploty 40 °C se ničí právě ty nejcennější enzymy. Zároveň se pak věnoval procesu krystalizace medu a různým možnostem, jak krystalizaci alespoň potlačit, zpomalit, pokud ne přímo zastavit. To bychom ale museli med uchovávat za teploty minus 40 °C.

Došlo tak na různé experimenty s teplotou při uchovávání medu, včetně už v létě na Horním Hradě diskutované možnosti uchovávat med v mrazáku. Dotkl se také tématu vzniku HMF, který považuje především za signální faktor toho, že s medem nebylo zacházeno zcela šetrně a podle pravidel. A kromě toho se také zmínil o momentech, kdy se již stočený med může rozkvasit a proč se tak děje. Medovicovým medům a zejména letošnímu výskytu a aktivitám rozličných producentů medovice se věnoval Michal Počuch. Představil jich značné množství, navíc na excelentních fotografiích a s příběhem a důvody jejich růstu, množení i ohrožení.

Po obědě se pak získávání melecitózního medu z plástů věnoval profesionální včelař Jan Kolomý. To byl pohled našeho de facto největšího farmáře, jenž si prostě vzhledem s principu své existence musel najít způsoby, jak si s tímto nadělením poradit. Což se mu podařilo a navíc s velmi zajímavým finančním bonusem za špičkový vosk.

Ještě jednou se melecitózy dotkl Jaroslav Lstibůrek v cenné a inspirativní přednášce o výrobě medoviny z melecitózního medu.

Podtématem semináře bylo další pokračování zkoumání problému, který mnohé včelaře trápí v posledních letech dost nepříjemně. Je jím zvýšený podíl vody v medu. Začal to již před dvěma lety B. Gruna na konferenci MSVV, další kolo následovalo vloni ve Zbýšově (záznam z přednášky Z. Klímy můžete vidět na [webu PSNV-CZ](#)). A letos se Z. Klíma a B. Gruna v tématu posunuli opět dál a přidali další své zkušenosti. B. Gruna testoval celý prostor úlu a měřil obsah vody cca po 2 cm a výsledkem byly velice zajímavé grafy, kde se jasně jeví jako rizikové oblasti místa více u stěn a dále od plodového tělesa. Snažil se také nabídnout svou verzi interpretace těchto rozdílů. Dotkl se tak i vztahu teploty a relativní vzdušné vlhkosti a také významu toho, jak dané včelstvo v tomto punktu zvládá a ovládá svůj prostor, či jaká je v dané chvíli intenzita snůšky. Jsou zde ovšem také značné rozdíly mezi stanovišti a také významné rozdíly mezi jednotlivými roky, což rozhodně hledání řešení neusnadňuje. Nakonec se ukazuje, že největší problémy nastávají, je-li vlhko a teplo, což je zkušenost, již můžou potvrdit i četní chalupáři ...

Na B. Grunu pak navázal Z. Klíma představením svých současných zkušeností, jak tomuto jevu čelit, jež vycházejí hlavně z konstrukce úlu a metody vedení a ošetřování včelstva, tedy z včelařovy technologie. Během tohoto roku dospěl k významným zjištěním stran dýchání úlu, experimentoval s různými variantami paropropustného strůpku či vnitřního víka, nastínil některé základní principy,

jejichž dodržení pomáhá k snížení nadměrné vlhkosti v úlu a konsekvntně i v medu. Včely totiž si svůj prostor dovedou dobře klimatizovat, ale my, včelaři, jim to stále, vytrvale a zatvrzele kazíme, takže většinu problémů jsme si zavinili sami (nadměrný prostor úlu, neprodyšné materiály, polystyrény, folie, nevyhovující zootecnika, nevhodné užívání oček či zasítovaného dna ... Doporučil tedy např. na jaře pracovat s prostorem úlu velice citlivě, sledovat situaci, teplotu, snůšku ... Prostě se včelami doslova žít a naučit se jim v této věci lépe rozumět. Což může být problém, pokud chovatel není se včelami pravidelně nebo má-li jich velký počet, jenž neumožňuje s každým včelstvem pracovat v podstatě individuálně.

B. Gruna poté téma doplnil několika tipy, jak může procenta vody v medu ovlivnit včelař mimo úl (malé a uzavřené medárny, speciální vybavení, vysoušeče apod.).

Další referáty a přednášky byly trochu z jiného soudku:

Jakub Dolínek představil brilantní srovnání krmení včel cukrem a inverty, avšak nikoli stran obsahu, zdravotních aspektů etc., nýbrž ryze a přesně z pohledu ceny a nákladů, což je samozřejmě zcela legitimní jádro úvah každého chovatele, který tyto metody zvažuje.

Novinky z letošní Apimondie poté představil Radek Kobza, jenž trefně a příhodně komentoval fotky, které pořídila delegace PSNV-CZ (řadu z nich můžete stále vidět na [webu PSNV-CZ](#), kam je v průběhu Apimondie posílal Ivan Černý).

Posledním vystoupením byla informace Jana Kolomého o tom, jak se v současné době vyvíjejí jednání o oddělení někdejšího Cechu profesionálních včelařů od ČSV a o přípravných pracích na vytvoření nového subjektu, Asociace profesionálních včelařů (podrobnosti již na [novém webu](#)).

Z drobných příspěvků v závěr semináře zaujaly zejména osobní zkušenosti s melecitózou a homogenizací medu kolegy Karla Mišoně.

J. Matl

Pohled do zaplněného sálu
Foto R. Kobza

V kuloárech byly vystaveny výukové obrazy

Pozvánky na včelařské akce

Včelařské fórum spolu se serverem Vcelky.cz si Vás dovolují pozvat na přednášku z cyklu **Pražských včelařských setkávání** pořádanou PSNV-CZ na téma:

Nápoje připravované z medu – historie a současnost

Jak byla medovina vnímána v minulosti a jak je tomu dnes? A jak je tomu u nás a jak v zahraničí? Chcete se seznámit s postupy přípravy nápojů z medu doma a přitom se vyvarovat začátečnických chyb? Součástí přednášky bude i ochutnávka nápojů připravených z medu.

Přednášející: Jaroslav Lstibůrek

Jaroslav Lstibůrek je zkušený odborník, 30 let pracoval v nápojovém průmyslu, především v pivovarnictví, kvasné technologie jsou jeho oborem, včelaření a výroba nápojů z medu jeho koníčky. Je autorem stránek www.medovevino.cz.

Termín: středa 6. 11. 2013 od 18:00 hod.

Registrace se uzavírá 2 dny před konáním přednášky.

Místo konání:

Středisko ekologické výchovy Hl. m. Prahy Toulcův dvůr

Kubatova 32/1, 102 00 Praha 10 – Hostivař

Souřadnice: 50°2'53.997"N, 14°31'9.228"E

Mapa: www.mapy.cz/s/8AXA

Městská hromadná doprava: přímo u místa konání je zastávka linky autobusu 177 „Toulcův dvůr“. Autobus 177 jede ze stanice metra „A“ Skalka 12 minut nebo ze stanice metra „B“ Vysočanská 33 minut anebo ze stanice metra „C“ Opatov 8 minut.

Parkování: V blízkosti Toulcova dvora jsou dostatečné možnosti pro parkování osobních automobilů.

Občerstvení není zajištěno. Toalety jsou k dispozici.

Během přednášky není povoleno pořizování audio/vizuálních záznamů.

Vstupné:

50 Kč – pro chovatele s vyplněným registračním číslem chovatele při platbě předem na účet

100 Kč – pro ostatní a pro platící na místě

Podrobnosti o platbě posíláme automaticky po odeslání [registračního formuláře](#).

Platbu prosím provedte tak, aby byla na v e-mailu uvedený účet připsána nejpozději 2 dny před konáním přednášky.

Úhradou účastnického poplatku vyjadřujete souhlas s těmito storno podmínkami: Pokud se přednášky nezúčastníte z důvodů na Vaší straně, zaplacený poplatek se nevrací. Při zrušení přednášky z důvodů na straně Pracovní společnosti nastavkových včelařů, o.s. (organizátor) se vstupné vrací v plné výši na účet, ze kterého bylo zaplacené. Organizátor má právo v odůvodněných případech změnit téma přednášky (zejména z důvodů nečekané neúčasti přednášejícího apod.) – toto není důvodem pro vrácení či snížení účastnického poplatku.

Platby, které dorazí později než 2 dny před konáním přednášky, nemusí být zohledněny.

Tato přednáška je organizována s dotací podle nařízení vlády č. 197/2005 Sb. v platném znění, v rámci opatření technická pomoc, určené chovatelům včel v ČR.

za organizátory se na Vás těší **Petr Mirovský** (603 465 421) a **Jakub Dolínek** (603 935 136)

V případě dotazů nebo problémů nás kontaktujte na e-mailu pvs@vcelarskeforum.cz.

Na přednášku je nutné se předem registrovat na webu: [Pražská včelařská setkávání](#)

VI. Setkání uživatelů a příznivců VMS

PSNV-CZ zve včelaře na tradiční Setkání uživatelů a příznivců VMS, které proběhne v neděli **5. ledna 2014** na obvyklém místě (v prostorách Mendelovy univerzity v Brně).

Akce je přístupná široké včelařské veřejnosti. Z důvodu omezené kapacity přednáškového sálu doporučujeme přihlášení přes webový formulář, adresa bude zveřejněna v příštím e-Věstníku, a zaplacení vstupného předem do **20. prosince 2013**.

Do webového formuláře uveďte také případný požadavek na zajištění společného ubytování ze soboty na neděli, pokud máte dalekou cestu, nebo chcete v sobotu večer posedět s přáteli. Nocleh bude opět v [penzionu Pamir](#) ve Zbýšově. Uzávěrka požadavků na ubytování je také **20. prosince**.

Každý přihlášený účastník má právo přednést vlastní příspěvek, týkající se včelích nemocí, zejména kleštika včelího. Buď krátký do diskuse (max. 10 minut), nebo po dohodě s pořadatelem i v hlavním přednáškovém bloku. Chcete-li pro váš příspěvek více než 10 minut, sdělte její název a požadovaný čas pořadatelům do **20. prosince 2013**, nejlépe vyplněním kolonky webového formuláře. K dispozici bude počítač a dataprojektor.

Vstupné:

- zdarma – aktivní zadavatelé [VMS](#)*
- 100 Kč – základní vstupné zaplacené předem na účet PSNV-CZ
- 50 Kč – zvýhodněné vstupné pro členy PSNV-CZ zaplacené předem na účet
- 200 Kč – příchozí bez přihlášení a platby předem na účet

* uživatelé VMS, kteří v roce 2013 zadávali spad do [internetového systému VMS](#), budou pozváni dopisem

Nově zavádíme bezhotovostní placení vstupného. Platební údaje vám budou zaslány automaticky po vyplnění přihlášky. Pokud přihlašujete více účastníků, proveďte vyplnění přihlášky a platbu vstupného za každého zvlášť. Pokud se přednášky nezúčastníte z důvodů na Vaší straně, zaplacený poplatek se nevrací. Při zrušení akce z důvodů na straně pořadatele se vstupné vrací v plné výši na účet, ze kterého bylo zaplacené. Případný dotaz na pořadatele zašlete na e-mail vms-setkani@psnv.cz

Aktuální organizační pokyny včetně programu přednášek sledujte na [webu PSNV-CZ](#). Také nelze vyloučit změnu termínu na poslední chvíli kvůli mimořádné nepřízni zimního počasí.

Podrobné informace budou přihlášeným zájemcům zaslány v období vánočních svátků.

Za pořadatele **B. Gruna**

Oznámení

Výběrové řízení na pozici šéfredaktora

Pracovní společnost nástavkových včelařů CZ, o. s. jakožto vydavatel vypisuje výběrové řízení na pozici šéfredaktora odborného časopisu [Moderní včelař](#).

Bližší informace naleznete na [webu PSNV-CZ](#).